

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.**, se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, zast. Mgr. Lukášem Zdvihalem, advokátem se sídlem Dušní 907/10, Praha 1, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem třída Kpt. Jaroše 7, Brno, proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 1. 7. 2013, č. j. ÚOHS-R110/2013/IN-12214/320/RJa, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **ČEZ, a.s.**, se sídlem Duhová 1444/2, Praha 4, zast. JUDr. Karlem Muzikářem, LL.M. (C.J.), advokátem se sídlem Křižovnické nám. 193/2, Praha 1, v řízení o kasačních stížnostech žalovaného a osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 6. 2015, č. j. 62 Af 80/2013 – 223,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 6. 2015, č. j. 62 Af 80/2013 – 223, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanými kasačními stížnostmi se žalovaný [dále jen „stěžovatel a“) a osoba zúčastněná na řízení [dále též „stěžovatelka b) nebo ČEZ“) domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla dle § 78 odst. odst. 1 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušena výrokem I. rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 29. 3. 2013, č. j. ÚOHS-V6/2013/IN-5649/2013/820/TPi (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) a výrokem II. rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 1. 7. 2013, č. j. ÚOHS-R110/2013/IN-12214/320/RJa.

[2] Žádostí o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), se žalobkyně domáhala poskytnutí informací – konkrétně

popsaných písemností, obsažených ve spisových dokumentacích k podnětu sp. zn. P170/06 a sp. zn. P158/08 a ve spisech ke správním řízením sp. zn. S 273/2006 a sp. zn. 282/2008.

[3] Prvostupňovým rozhodnutím stěžovatel a) rozhodl buď o odmítnutí, nebo o částečném odmítnutí většiny žalobkyní požadovaných informací. K odmítnutí/částečnému odmítnutí většiny požadovaných informací došlo na základě § 9 odst. 1 a § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím s tím, že požadované informace byly získány výhradně od třetí osoby v rámci výkonu dozorové činnosti prováděné na základě zákona 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „ZOHS“), podle jehož § 24 se na ně vztahuje povinnost mlčenlivosti o skutečnostech tvořící obchodní tajemství nebo důvěrné informace; obchodní tajemství bylo rozhodujícím faktorem u většiny z odmítnutých/částečně odmítnutých informací.

[4] Pouze v případě částečného odmítnutí žádosti v bodě (15), kde bylo žádáno o „Vyjádření účastníka k oznámení o zahájení řízení ze dne 11. 12. 2008“, došlo k částečnému odmítnutí žádosti s poukazem na obchodní tajemství a důvěrné informace, o jejichž ochranu bylo požádáno. Ve třech případech bylo poskytnutí požadovaných listin odmítnuto proto, že se jednalo o neexistující informace (§ 3 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím), a dvě listiny byly poskytnuty částečně s odkazem na § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím, dle kterého informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu (tj. byly vyloučeny části obsahující informace osobní povahy). Žalobkyní podaný rozklad předseda stěžovatele a) jako nedůvodný zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[5] Krajský soud konstatoval, že dle § 19 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že umožnění přístupu k informacím nebo poskytnutí informací za podmínek a způsobem stanoveným zákonem o svobodném přístupu k informacím není porušením povinnosti zachovávat mlčenlivost uložené zvláštními zákony. Uvedené ustanovení je úpravou obecnou, která upravuje generální prolomení povinnosti zachovávat mlčenlivost. Střet práva na informace a povinnosti zachovávat mlčenlivost je tak výslovně vyřešen ve prospěch poskytování informací. Tato obecná úprava je však modifikována právě speciálním § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, který za splnění v něm stanovených podmínek toto obecné pravidlo nahrazuje.

[6] Ustanovení § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím z informační povinnosti vylučuje právě ty informace, které kontrolní orgán získá v průběhu provádění kontroly či dozoru od jiných osob (zpravidla se jedná o podklady pro kontrolu či dozor). Povinné subjekty se v rámci své kontrolní působnosti obvykle seznamují s mnoha skutečnostmi potřebnými k provedení kontroly. Některé z těchto informací mohou však být takového charakteru, že jich sice lze využít ke splnění účelu kontroly, jejich zveřejnění nicméně může mít negativní dopady do sféry třetích osob, a toto zveřejnění proto není žádoucí.

pokračování

[7] V projednávané věci byly požadované dokumenty převážně získány od stěžovatelky b) při provádění dozorové (dohledové) činnosti stěžovatele a) podle ZOHS a na tyto informace se vztahuje povinnost mlčenlivosti podle § 24 ZOHS. Byly-li by tedy informace poskytnuty třetí osobou, jak požaduje § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, byl by stěžovatel a) oprávněn jejich poskytnutí dle tohoto ustanovení odmítnout. Tak tomu v daném případě nebylo, protože informace poskytla stěžovateli a) v rámci jeho dozorové činnosti společnost ČEZ [stěžovatelka b)], která je dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93, veřejnou institucí ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, a tedy i povinným subjektem, na který § 11 odst. 3 uvedeného zákona nedopadá.

[8] Stěžovatel a) proto nebyl oprávněn poskytnutí informací s odkazem na § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím odmítnout.

[9] Dále krajský soud uvedl, že žalovaný odůvodňoval neposkytnutí informací i § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. V tom případě je třeba, aby byl tento důvod odmítnutí řádně a pečlivě vypořádán ve vztahu ke každé požadované informaci. Odůvodnění neposkytnutí informací odkazem na obchodní tajemství shledal soud za nedostatečné a nepřezkoumatelné. Napadené rozhodnutí i jemu předcházející prvostupňové rozhodnutí shledal nezákonnými. Zavázal stěžovatele a) k posouzení, zda celé požadované informace jsou obchodním tajemstvím či zda bude namíste informaci poskytnout, avšak v omezené podobě. Vždy však bude muset neposkytnutí informace podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím řádně odůvodnit.

II. Obsah kasačních stížností a vyjádření ke kasačním stížnostem

[10] Proti rozsudku krajského soudu brojí kasační stížností stěžovatel a) i stěžovatelka b).

[11] Stěžovatel a) napadá rozsudek krajského soudu z důvodů uvedených § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Má za to, že se krajský soud svojí argumentací dostal mimo žalobní petit a současně se řádně nezabýval zásadní otázkou, od jejíhož řešení odvíjel celé své rozhodnutí - totiž zda je společnost ČEZ aktuálně veřejnou institucí, či nikoliv. Jediný důvod, o který soud opřel zrušení napadených rozhodnutí (to, že by společnost ČEZ nebyla "třetí osobou" ve smyslu § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím), se tedy v plné šíři argumentace žalobkyně nikde nevyskytuje. Takovouto námitku žalobkyně nevnesla ani ve svém rozkladu, ani ve své žalobě. Podstatou žalobního bodu není označení konkrétního zákonného ustanovení (zde § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím), ale právě dostatečně konkrétní právní argumentace, na jejímž základě mohl jedině krajský soud vést své úvahy. Jak bylo výše doloženo, krajský soud fakticky opustil prostor vymezený žalobní (i rozkladovou) argumentací žalobkyně ve chvíli, kdy vyvrátil všechny její argumenty vztahující se k aplikovatelnosti § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, ale nad to přinesl argumenty vlastní, které se od její argumentace nijak neodvíjely. Žalobkyně naopak implicitně předpokládala, že stěžovatelka b) z rozsahu § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím nijak nevybočuje. Krajský soud svým postupem založil nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v podstatné vadě řízení.

[12] Podstatné vady se krajský soud dopustil i tím, že se v rozsudku nijak nezabýval přezkoumáním otázky, zda je stěžovatelka b) ve vztahu k požadovaným informacím veřejnou institucí, či nikoliv. Dále má stěžovatel a) za to, že požadavek na označení obchodního tajemství byl ze zákona o svobodném přístupu k informacím vypuštěn. Dle aktuálního znění je třeba zkoumat materiální naplnění znaků obchodního tajemství, nikoliv ale samostatně jako zvláštní podmínku to, zda bylo obchodní tajemství jako obchodní tajemství označeno. Požadavek krajského soudu na to, aby stěžovatel a) přezkoumával u obchodního tajemství "formální pojetí", je nezákonný.

[13] Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení.

[14] Stěžovatelka b) brojí proti rozsudku krajského soudu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Má za to, že krajský soud se k důvodům, proč by stěžovatelka b) měla být považována za veřejnou instituci, vyjádřil zcela nedostatečně, a tudíž nepřezkoumatelně. Relevantními kritérii pro naplnění definice veřejné instituce se nezabýval. Naplnění těchto kritérií stejným subjektem v průběhu času může být různé a dosahovat různé intenzity. Krajský soud pouze odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 2 Ans 4/2009, vydaný v jiném případě za odlišných skutkových okolností.

[15] Dále bylo řízení před krajským soudem zatíženo závažnou vadou v podobě porušení jejích procesních práv, která měla vliv na zákonnost napadeného rozsudku, který je tzv. překvapivým rozhodnutím. Stěžovatelka b) se totiž nemohla ke své údajné povaze povinného subjektu jakkoliv vyjádřit a účinně hájit svá práva. S touto skutečností přišel krajský soud, přičemž ji použil pro zrušení rozhodnutí žalovaného. Poukazuje i na principy § 118a zákona 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

[16] Stěžovatelka b) rozsáhle odůvodňuje, proč není veřejnou institucí, resp. povinným subjektem dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Uvádí, že způsob jejího vzniku (a zániku) je soukromoprávní povahy, jejím zřizovatelem nebyl stát, stát nevytváří ani její orgány, neprovádí a v žádném případě nemůže provádět činnost státního dohledu ve větším rozsahu, než vůči jakékoliv jiné obchodní společnosti. Má za to, že byla založena za soukromým účelem. Naplnění znaků veřejné instituce se u obchodních společností může měnit v čase (v oblasti energetiky došlo též k významným změnám). Rozporuje závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Ans 4/200.

[17] Stěžovatelka b) se domnívá, že nemá povinnost poskytovat informace v celém rozsahu svého podnikání. Může být potenciálně povinným subjektem dle zákona o svobodném přístupu k informacím pouze ve vztahu k činnostem vykonávaným ve veřejném zájmu. Dále uvádí, že stěžovatel a) dostatečně rozlišil mezi tzv. důvěrnými informacemi a informacemi obsahujícími obchodní tajemství. Rovněž byla dostatečně odůvodněna povaha obchodního tajemství. Krajský soud tuto otázku neposoudil správně, jeho rozsudek je proto nezákonný. Podporuje i argumenty uvedené v kasační stížnosti stěžovatele a).

pokračování

[18] Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[19] Žalobkyně ve svém vyjádření ke kasačním stížnostem uvádí, že stěžovatelka b) je veřejnou institucí, což vyplývá z dosud nezpochybněné judikatury Nejvyššího správního soudu. Z funkčního pohledu činnosti stěžovatelky b) v oblasti hnědého energetického uhlí je zřejmá její veřejná úloha, kde se promítají veřejné zájmy státu. Stěžovatelka b) je stále obchodní společností, kde stát uplatňuje rozhodující vliv, a to právě na veřejné energetické potřeby, které stát z logiky věci zajišťuje. Má za to, že závěry judikatury Nejvyššího správního soudu jsou platné i dnes, neboť v podstatných ohledech je charakter stěžovatelky b) nadále stejný. Zpochybňuje její argumenty, kterými se snažila v kasační stížnosti prokázat, že veřejnou institucí není. Domnívá se, že rozsudek krajského soudu není překvapivý, neboť otázka, zda je stěžovatelka b) veřejnou institucí už byla judikována Nejvyšším správním soudem, a tedy musela být tato skutečnost známa i stěžovateli a) a stěžovatelce b). Zpochybňuje možnost aplikace § 118a o. s. ř. ve správním soudnictví. Domnívá se, že krajský soud nevykročil mimo žalobní námitky. Pouze aplikoval platnou judikaturu, které si měl být vědom i stěžovatel a) při vyřizování žádosti o poskytování informací. Nezákonnost rozhodnutí předsedy stěžovatele a) namítla žalobkyně v žalobních bodech, proto logicky byla předmětem přezkumu i ze strany krajského soudu.

[20] Z uvedených důvodů navrhuje zamítnutí obou kasačních stížností.

[21] V replice na vyjádření žalobkyně ke kasačním stížnostem stěžovatelka b) setrvala na svých stanoviscích. Argumentaci žalobkyně považuje za nepřesnou a účelovou.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[22] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že kasační stížnosti byly podány včas. Za stěžovatele a) jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním, stěžovatelka b) je zastoupena advokátem, jsou tak naplněny podmínky § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasačních stížností a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnosti jsou částečně důvodné.

[23] Soud se nejprve zabýval námitkou, zda krajský soud správně posoudil přezkoumatelnost odůvodnění stěžovatele a) u neposkytnutí informací s odkazem na obchodní tajemství.

[24] Podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že je-li požadovaná informace obchodním tajemstvím, povinný subjekt ji neposkytne. Obchodní tajemství představuje právně kvalifikovanou výjimku z práva na informace a svobodného přístupu k nim. Co je materiálně obchodním tajemstvím nejbližší vymezoval § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění v době rozhodování o rozkladu (dále jen „obchodní zákoník“), podle kterého obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných

obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje. K odmítnutí poskytnutí informace nepostačuje pouhé konstatování názoru povinné osoby na povahu informace jako obchodního tajemství, bez toho aniž by byla existence obchodního tajemství posouzena de iure, to znamená, zda je požadovaná informace skutečně obchodním tajemstvím ve svých znacích dle § 17 obchodního zákoníku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2014, č. j. 9 As 180/2014 - 37).

[25] Aplikace ochrany obchodního tajemství vůči konkrétním informacím vyžaduje, aby povinný subjekt v rozhodnutí o (částečném) odmítnutí žádosti – má-li rozhodnutí dostat požadavkům kladeným správním řádem (jeho § 68 odst. 3) na přezkoumatelnost rozhodnutí – náležitě a vyčerpávajícím způsobem odůvodnil, jaké informace obsažené v požadovaném (a plně nebo částečně odepřeném) dokumentu považuje za obchodní tajemství a uplatňuje u nich ochranu dle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2007, č. j. 2 As 27/2007- 87, a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 7 As 24/2007- 106). To především znamená, že povinný subjekt musí v odůvodnění svého rozhodnutí ve vztahu ke každé odepřené informaci objasnit, v čem spatřuje naplnění všech znaků legální definice obchodního tajemství.

[26] V posuzované věci v případech, kdy stěžovatel a) částečně/úplně odmítal požadované informace s odkazem na § 11 odst. 3 a zároveň § 9 odst. 1, či pouze § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, správně vymezil, o jaké informace se typově jednalo, nicméně odůvodnění naplnění jednotlivých zákonných znaků obchodního tajemství dle § 17 obchodního zákoníku, spočívající v pouhém převyprávění tohoto ustanovení bez jeho konkrétní aplikace na požadované informace, za dostatečné považovat nelze (blíže odst. 11 prvostupňového rozhodnutí). Tvrzení stěžovatelky b), že při řádném odůvodnění by musel stěžovatel a) vždy uvést plné znění požadovaných informací a následně provést analýzu dle § 17 obchodního zákoníku, lze považovat za přehnaný argument ad absurdum. Soud má za to, že po typovém vymezení požadované informace stačí uvést, v čem konkrétně je spatřováno naplnění znaků obchodního tajemství (tj. např. v čem je u informace potenciální materiální či nemateriální hodnota, jakým způsobem podnikatel jejich utajení zajišťuje apod.)

[27] Soud se proto s názorem krajského soudu o nedostatečném odůvodnění u neposkytnutí informací s odkazem na obchodní tajemství ztotožnil.

[28] Se stěžovatelem a) i stěžovatelkou b) je nutné souhlasit v tom, že v současnosti je zákonem o svobodném přístupu k informacím kladen důraz na objektivní existenci obchodního tajemství v souhrnu všech jeho definičních znaků, takže již není třeba zkoumat existenci výslovného projevu vůle podnikatele určité skutečnosti ve smlouvě označit jako obchodní tajemství (formální pojetí obchodního tajemství). Odkaz krajského soudu na nepřesnost v rozsudku sp. zn. 9 As 180/2014 týkající se formálního pojetí obchodního tajemství není pro věc podstatný. Stěžovatel a) musí v novém řízení případné částečné/úplné odmítnutí požadovaných informací s odkazem na obchodní tajemství přezkoumatelným způsobem odůvodnit v tom smyslu, zda požadovaná informace

pokračování

naplňuje všechny definiční znaky obchodního tajemství ve smyslu § 17 obchodního zákoníku.

[29] Soud se následně zabýval námitkou stěžovatele a), zda se krajský soud svojí argumentací hodnotící stěžovatelku b) jako veřejnou instituci (povinný subjekt) dostal mimo žalobní petit. Žalobkyně totiž takový argument v žalobě výslovně nevznesla.

[30] Rozšířený senát v usnesení ze dne 28. 7. 2009, 8 Afs 51/2007 - 87, konstatoval, že „[k] výkladu pojmu žalobních bodů (stížních důvodů) je nutno přistupovat tak, aby bylo šetřeno podstaty ústavně zaručeného práva na soudní ochranu; nelze proto po účastnících řízení požadovat, aby jejich právní argumentace v žalobních bodech či stížních důvodech obsahovala i úvahy, které se zabývají tím, co se v dosavadním průběhu správního či soudního řízení vůbec nejevilo být rozhodné a u čeho mohl přiměřeně pečlivý jedinec v kontextu dosavadního programu sporu jen stěží rozpoznat, že to rozhodné být může. Jinak řečeno, „pokryty“ žalobními body (stížními důvody) jsou všechny právní úvahy, včetně úvah o výběru a výkladu rozhodného pramene práva, které jsou pro posouzení věci rozhodné“.

[31] Žalobkyně v podané žalobě zpochybňovala zákonnost postupu stěžovatele a), který částečně/úplně odmítl poskytnout informace s odkazem na § 11 odst. 3 i na § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Krajský soud proto následně v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu zohlednil, že § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím se nevztahuje na situace, kdy je třetí osoba, od níž jsou v rámci kontrolní činnosti povinného subjektu získány informace, současně povinným subjektem ve smyslu § 2 zákona o svobodném přístupu k informacím. Nejvyšší správní soud totiž dovodil, že „[o]pačný závěr by byl v rozporu s účelem a smyslem právní úpravy poskytování informací, neboť disponují-li dva povinné subjekty stejnými informacemi, je nepochybně bezvýznamné, na který z nich se žadatel obrátí se žádostí o jejich poskytnutí“ (srov. rozsudek ze dne 26. 11. 2013, č. j. 2 As 66/2013 – 25).

[32] Krajský soud postupoval zcela v intencích výše citovaného usnesení rozšířeného senátu, neboť žalobkyně svými námitkami zpochybňujícími správnou aplikaci § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, nastavila krajskému soudu meze soudního přezkumu v dostatečném rozsahu.

[33] S touto otázkou bezprostředně souvisí namítaná překvapivost rozsudku krajského soudu. Lze totiž přisvědčit stěžovateli b), že v soudním ani správním řízení povaha stěžovatelky b) jako veřejné instituce namítána ze strany žalobkyně nebyla, ani nebyla hodnocena při vyřizování žádosti o poskytnutí informací ze strany stěžovatele a). Jinými slovy se to pro zúčastněné strany sporu nejevilo být rozhodné v dosavadním kontextu probíhajícího řízení.

[34] Soudy musí mít na paměti, že jejich rozhodování musí být pro účastníky řízení předvídatelné. V této souvislosti je nutné poukázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 654/03, v němž bylo konstatováno, že „[j]estliže rozhodnutí soudu je pro účastníka řízení s ohledem na dosavadní stav řízení, stav dokazování, existující procesní situaci a především uplatněné právní námitky překvapivé, nelze hovořit o tom, že soud dostal své povinnosti poskytovat jednotlivci soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.“

[35] Z ustanovení § 49 odst. 4, věty třetí, s. ř. s. poté vyplývá, že předseda senátu vede účastníky k tomu, aby se vyjádřili i o těch skutkových a právních otázkách, které podle mínění soudu jsou pro rozhodnutí určující, i když v dřívějších podáních účastníků uplatněny nebyly. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2013, č. j. 9 Aps 13/2012 – 42 vyplývá, že *„[u]stanovení § 49 odst. 4, věta třetí, s. ř. s. má zajišťovat, aby nebyla vydávána překvapivá rozhodnutí, resp. aby soudní rozhodnutí byla předvídatelná a účastník řízení nebyl zaskočen posouzením věci z jiných hledisek než z těch, která byla vytyčena žalobou.“*

[36] V projednávané věci u krajského soudu sice byly splněny zákonné podmínky pro rozhodnutí bez nařízeného jednání. V tomto ohledu nelze soudu nic vytknout. Za dané procesní situace, pokud měl krajský soud za to, že pro aplikaci § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím je ve věci klíčové hodnotit stěžovatelku b) jako veřejnou instituci, bylo na místě buď nařídit jednání, nebo dát účastníkům řízení, popř. osobě zúčastněné na řízení, možnost se k této skutečnosti vyjádřit. Jestliže tak krajský soud neučinil, došlo k porušení procesních práv zejména stěžovatelky b). Z uvedených důvodů shledal soud námitku překvapivosti rozsudku soudu za důvodnou. Krajský soud svým postupem zatížil řízení vadou, pro kterou bylo nutné jeho rozsudek zrušit.

[37] S ohledem na výše uvedené se soud nezabýval dalšími stížními námitkami rozporující povahu stěžovatelky b) jako veřejné instituce, neboť to bude předmětem dalšího řízení před krajským soudem.

[38] Zrušení žalobou napadeného, ale současně i prvostupňového rozhodnutí krajský soud odůvodnil jeho nezákonností, s tím, že stěžovatel a) neměl opírat neposkytnutí informací o § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím a že odůvodnění neposkytnutí informací odkazem na obchodní tajemství je nedostatečné a nepřezkoumatelné.

[39] Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 1 As 60/2006 – 106, které se zabývalo oprávněním soudu zrušit současně s žalobou napadeným rozhodnutím i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). V tomto rozhodnutí soud konstatoval, že posouzení důvodů pro zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně svěčuje zákon do volné úvahy krajského soudu. Pokud krajský soud ke zrušení prvostupňového rozhodnutí ve výroku svého rozsudku přistoupí, je nezbytné, aby soud tento svůj výrok také náležitě odůvodnil.

[40] Těmto požadavkům krajský soud nedostál. Úvahy, které vedly soud ke zrušení prvostupňového rozhodnutí, jsou opřeny pouze o obecné tvrzení o nezákonnosti správních rozhodnutí. Krajský soud navíc vůbec nevzal v úvahu, že některé z požadovaných informací byly odmítnuty ze zcela jiných než jim posuzovaných důvodů (jednalo se např. o neexistující informace, popř. že dvě listiny byly poskytnuty částečně s odkazem na § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím, tj. byly vyloučeny části obsahující informace osobní povahy). Odmítnutí některých informací proto nemohlo trpět vytykanými vadami, protože k částečnému/úplnému odmítnutí poskytnutí informací došlo z jiných než zrušujících důvodů. Krajský soud dále pominul možnost odstranění vytykaných nedostatků prvostupňového rozhodnutí přímo předsedou stěžovatele a)

pokračování

v rozkladovém řízení, resp. nevysvětlil, proč se tento standardní postup v projednávané věci neuplatní.

[41] Výrok I. napadeného rozsudku krajského soudu proto neobstojí, a soud přistoupil i k jeho zrušení.

IV. Závěr

[42] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozhodnutí krajského soudu zrušil v celém rozsahu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, kde krajský soud bude muset dát účastníkům řízení, popř. osobě zúčastněné na řízení, možnost vyjádřit se povaze stěžovatelky b) jako veřejné instituci. Dále se soud bude muset pečlivě zabývat otázkou, zda ve věci existovaly okolnosti pro případné zrušení i prvostupňového rozhodnutí stěžovatele a). Dle § 110 odst. 4 s. ř. s. je krajský soud vázán právním názorem uvedeným v tomto rozhodnutí.

[43] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí, jak je stanoveno v § 110 odst. 3 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2016

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu